

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripisana se pisma tiskaju po 5 vrt. svaki redak. Oglasi od 5 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se lično poštarškom naputnicom (sa segno postalo) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, ukaži to javi odpravništvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slugom rasta mala stvar, a nalogu sve pokvari“. Nar. Pos.

Izrazi svakog četrtka na cijeloj arku.

Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju.

Nebilježvani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji a for, za seljake 3 for. na godinu Razmjerno for. 3 1/2, i 1 za pol godinu. Izvan carevine više poštara.

Na malo jedan broj 3 novč.

Uredništvo i administracija naša se u Via Carintia br. 25

Popis pučanstva.

L

Na temelju čl. III. zakona od 29. marča god. 1889 i usljed odluke ministarstva unutarnjih posala od dne 9. augusta t. g. imade se popisati pučanstvo u svih zemljah i pokrajinalh zastupanih na carevinskom vieću dne 31. decembra 1890. Koncem ove godine imade se dakle popisati pučanstvo naše pole države i to na istom temelju i na isti način, kako bijaše popisano prvi put u ovom stoljetu t. j. prije deset godina ili na koncu god. 1880.

Popisom pučanstva, ili kako kod nas puk kaže, popisišom, ide se za tim, da se pribavi znanosti vrlo važnu materijalnu gradnju, da se ustanovi broj pripadnika jednoga plemena i ukupnog pučanstva cijele države. Posljedice takva popisa biti će za sadašnjost vrlo poučnim kazalom kulturnih i društvenih odnošaja, označenih stalnim granicama nevarnih brojka, a za budućnost ostati će nezbrisiv m stopom, koju ostavljaju iza sebe za daleke vjekove čitava pokolenja.

Sveta je dakle dužnost ne samo javnih oblastih već dapače i pojedina, da se obavi taj popis točno i temeljito, i da se izpune na tanko sve rubrike u popisnih listinah. Ovaj posao obaviti će u gradovih i većih mjestih neposredno samo pučanstvo, dočim će u manjih obćinah i na selu pobilježiti pučanstvo posebna popisna komisija.

Ako je popišija u obće važan posao za svaku državu, tim važnija je za Austriju, gdje imade toliko narodnostih, većinom međusobno pomješanih. U tom pogledu je predstojećea popišija od neizmjerne važnosti za nas u Istri, gdje se bez prestanka i bez opravdana razloga većina pučanstva za gospodara narivava svjesd Talijan, nastojeć dokazati, da je on taj u većini, da je on gospodar a ogromna većina pučanstva, mi Slaveni Istre, da smo njegovi robovi.

Da taj nečisti posao laglje provedu, izumili su njihovi saveznici i prijatelji Niemci: za sebe i za njih glasovitu oznaku u popisnih listinah o „obćevnom jeziku“ zabaciv riev „narodnost“. No ni tim prefriganim i lukavim sredstvom nepostigoše prije deset godina željene svrhe, jer se je već tada dokazalo, da je ogromna većina pučanstva Istre slavenske krvi i jezika, da su izvanjske obćine skoro čisto hrvatske ili slovenske, i da nema skoro nijednoga čisto talijanskoga mjesta u pokrajini.

Godine 1880. dokazao je popis pučanstva Istre, da imade nas Slavena 164.736 dočim se nije našlo Talijana nego 114.291. Uvraži li se pako, da su taj popis proveli skoro posvd sami Talijani ili njim prijazni činovnici, da njim je nadalje silno pomogla ona rubrika o „obćevnom“ jeziku, tada će lahko svatko uviditi, da se je

žrtvovalo na hiljade Slavena nezasićenom želudcu naših susjeda. Pomoću rubrike „obćevni“ jezik strpali su svakoga u talijansku vreću, koji je samo po koje riev talijanski izbrbljao i nepitajuć ga, kojim se jezikom u obitelji služi. U talijanskil il potalijančenih gradovih imade na hiljade naše siuznaci i radnika, koji postaje preko noći čistimi Talijani, jer njim je djelodavac il gospodar Talijan. U državnih i privatnih tvornicah, radionich, kamenolomih itd. koji su u talijanskih ruku, ili kojim je Talijan prelostojnikom, upisani bijahu kao Talijani svi oni radnici, koji se nisu tomu odlučno oprli. Htjelo se tim načinom stvoriti umjetno talijansku većinu pučanstva, al se nije uspjelo, premda je na hiljade naših suplemenika uvršeno među Talijane, koji neznadu niti kruha talijanski pitati.

Tim nemilim izkustvom podučeni moramo nastojati svimi silami, da se to više u buduće nedogodi, ili da se bar neopetuje u onoj mjeri kao god. 1880. Naše obćine, čestito naše svćenstvo i učiteljstvo i svaki pojedini rodoljub dužan je svojoj svijesti i svomu narodu raditi oko toga, da se svaki pripadnik hrvatskoga il slovenskoga plemena Istre, pa gdje god on bio, priglasi k svojem plemenu i kao takav da dodje u popisne listinu. Neće daduše nitko biti zapitan kojim narodnosti pripada, već kojim se jezikom služi u svakidanjem životu, al koji je po rodu i jeziku Hrvat il Slovenac, inakar i obćio inače u svojem poslu ili službi talijanskim jezikom, taj se nesmiye priznati Talijanom. Umjetno stvorena rubrika „obćevni“ jezik nesmiye nikoga zasliepiti, koji neće, da izdale sebe i svoj narod. Hrvat il Slovenac Istre, koji se služi u svojoj obitelji materinskim jezikom, pa inakar govorio izvan obitelji vazda talijanski, dužan je izjaviti, da je njegov obćevni jezik hrvatski, dočino slovenski.

Talijanska i hrvatska uprava

cestovnoga odbora u Buzetu od god. 1871. do uključivo 19. septembra god. 1889.

(Konac).

Godina 1882.: Primitak: a) preostatak blagajne 1881. god. for. 62-98 1/2, b) godišnji primitak for. 1426-54, ukupno for. 1488-99. Potrošak: for. 1320-75. — Naime: a) plaća cestaru for. 180, b) delavcem for. 457-88, c) nabava materijala for. 135-74, d) zidarom for. 300, e) nepredviđeni troškovi for. 24-27, f) upraviteljstvo for. 229-36.

Godina 1883.: Ovdje navajemo račun od 13. junija 1883., kad je naime g. Rubini dokontao svoje djelovanje kao predsjednik cestovnog odbora.

Primitak do 13. junija 1883.: a) preostatak blagajne koncem 1882. god. for. 168-24, b) porezni namet for. 675-39, ukupno for. 843-63. Potrošak: 861 for. 95 nč. Naime: a) plaća cestaru, popravljanje cesta itd. for. 735-15, b) za upraviteljstvo for. 126-80.

Ukupni primitak talijanske uprave od

g. 1871. do 13. junija 1883. iznaša for. 25445-24, a ukupni potrošak pako for. 25463-56, tako da duo 13. junija 1883. bijaše u blagajni odborovoj for. 18-32.

Uprava od 13. junija 1883. do konca iste godine pod predsjedništvom g. Frana Flega. Primitak for. 1196-61, potrošak for. 945-72. Utrpni primitak god. 1883. iznaša for. 2040-24, ukupni potrošak for. 1807-07.

Godina 1884.: (razumije se pod predsjedništvom g. Frana Flega do izbora cestovnog odbora za drugu periodu, obavljena dne 19. septembra 1889.)

Primitak: a) preostatak blagajne 1883. godine for. 233-17, b) godišnji prihod poreznog nameta for. 2046-63, ukupno for. 2279-80. Potrošak for. 2543-06. Naime: a) plaća cestaru for. 180, b) delavcem for. 936-33, c) materijal za posipanje for. 1135-88, d) zidaraka radnja for. 92, e) potrebštine ureda for. 2-36, f) upraviteljstvo for. 146-49.

Godina 1885.: Primitak je iznašo for. 2018-65. Izdatak for. 1561-02. Naime: a) manjak 1884. godine for. 263-26, b) plaća cestaru for. 180, c) djelavcem for. 361-14, d) nabavljanje materijala 591 for. 63 nč., e) nepredviđeni troškovi fr. 5-70, f) potrebštine ureda for. 6-30, g) upraviteljstvo for. 136-49.

Godina 1886.: Primitak: a) preostatak blagajne 1885. godine for. 517-83, b) godišnji primitak for. 1653-94, ukupno for. 2171-77. Izdatak for. 1949-17. Naime: a) plaća cestaru for. 180, b) delavcem i voznikom for. 949-70, c) za materijal posipanja for. 367-85, d) zidarom for. 77-90, e) trogodišnja najamnina za sobu rabljenu za ured cestovnog odbora 36 for., f) vodni prohod (tombino) u Malahni for. 154-98, g) nepredviđeni troškovi for. 8-10, h) potrebštine ureda for. 3-07, i) upraviteljstvo i putevi for. 171-57.

Godina 1887.: Primitak: a) preostatak blagajne 1886. godine for. 222-60, b) godišnji primitak for. 1488-31, ukupno for. 1710-91. Izdatak for. 1828-26. Naime: a) plaća cestaru for. 180, b) delavcem i voznikom for. 605-18, c) nabava materijala for. 744-22, d) zidaraka radnja for. 2, e) vodni prohod (tombino) pod Huletom for. 111-50, f) najamnina sobe za ured 12 for., g) potrebštine ureda for. 15-11, h) pečat cestovnog odbora for. 5-25, i) uprava i putnina for. 153.

Godina 1888.: Primitak iznaša for. 1454-51, izdatak for. 1302-28 1/2. Naime: a) plaća cestaru for. 180, b) manjak blagajne 1887. godine for. 117-35, c) djelavcem for. 504-63 1/2, d) voznikom materijala for. 165-20, e) nabavljanje materijala for. 187-55, f) putnina i nadzor for. 33, g) upraviteljstvo for. 100, h) najamnina sobe ureda for. 12, i) potrebštine ureda for. 1-16, k) nepredviđeni troškovi for. 1-39.

Godina 1889.: Primitak do 19. septembra t. j. do izbora cestovnog odbora za drugu periodu iznašo je: a) preostatak blagajne od 1888. godine fr. 152-22 1/2, b) iz poreznog nameta for. 1841-96 1/2, ukupno dakle for. 1494-19. Izdatak do rečenog dana iznašo jest for. 808-65. Preostatak blagajne for. 685-54.

Ukupni primitak hrvatske uprave pod predsjedništvom g. Flega Frana iznaša for. 11260-81 1/2, a izdatak for. 10575-27 1/2, preostatak for. 685-54.

Iz računah uprave cestovnoga odbora u Buzetu, kojij je predsjedovao od godine 1871. do 1877. g. Anton Bigatto, a od godine 1877. do 13. junija 1883. gospodin Vicko Rubini iz Buzeta, proizlazi, da je u prvih dvijuh periodah t. j. od godine 1871. do 13. junija 1883. iznašo primitak for. 25445-24, a potrošak 25463 for. 56 nč., manjak u blagajni for. 18-32.

Za upravu u ovih dvijuh periodah potrošak je iznašo for. 2782-60.

Promjerno dakle u spomenutih dvijuh periodah primitak je iznašo for. 2120-43 na godinu, a godišnji primjeriti trošak za upravu for. 231-88.

U zadnjij periodu od 13. junija 1883. do 19. septembra 1889. kad no je predsjedao cestovnomu odboru g. Fran Flego iz Štrpada, primitak je iznašo 11260 for. 81 1/2 nč., a potrošak for. 10575-27 1/2. Preostatak blagajno pako je iznašo for. 685-54 za upravu u ovoj zadnjij periodu potrošak je iznašo for. 958-87, više for. 12 godišnjih (for. 72 za 6 godina) kamajamnina sobe, koju rabi cestovni odbor za ured. Ukupni dakle potrošak iznaša for. 1030-87.

Promjerno u zadnjij periodu godišnji primitak iznašo je for. 1976-80, a godišnji trošak za upravu for. 171-81.

Iz ovih se računah razabire, da je godišnji promjerni primitak u prvih dvijuh periodah cestovnoga odbora iznašo for. 243-63 nč. više, nego u zadnjij periodu.

Potrošak uprave cestovnoga odbora prvih dvijuh periodah iznašo je promjerno for. 60-07 više, nego u zadnjij periodu. Za puteve, kako iz navedenih računah proizlazi, uzimali su predsjednici cestovnoga odbora prvih dvijuh periodah n. pr. za put do Butari for. 12-15, do mosta Mrčšana for. 6-87, do Prislapa nad Kerbsučić for. 7-60, do mosta pod Buzetom 3 for. 68 nč., do Juritičić for. 5-42; do Rofa for. 9-74 itd. Dočim je sada ustanovljeno za puteve članovim i predsjednikom cestovnoga odbora od for. 1 do for. 3, a najviše do for. 4. Za potrebštine ureda t. j. za papir, crnilo, tiskanice itd. g. Bigatto je računao na godinu for. 40, dočim je sadašnja uprava u šest zadnjih godina imala jedan potrošak za potrebštine ureda for. 31-06 t. j. promjerno for. 5-17 1/2 na godinu.

O stanju cestah, u kojim su se nalazile pod upraviteljij talijanskim, ili u kojim se danas nalaze pod upraviteljijem hrvatskim, nećemo da govorimo, već pućamo. da o tom sude oni, koji ceste rabe. Jedan odbornik.

Glavna skupščina

„Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“.

(Konac.)

A. Pregled gospodarenju blagajnom društva „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“ u Kastvu od 26. augusta 1889. do 31. augusta 1890.:

Prihod:

1. Ostatak blagajne dne 26. augusta 1889.	f. 163.55
2. Godišnji prinosi	216.80
3. Darovi	527.75
(među kojimi u dvie državne obveznice, jedna darovana od dra. D. Vitezića br. 787.653, a druga od pok. Iv. Dukića Orhana hr. 215.736 po 100) f. 200.—	
4. Prinosi članova utemeljiteljah	310.—
5. Kamate	281.88
6. Oproat od čestitanja	52.05
7. Za listovni papir sa društvenim grom	8.90
8. Kapitali potraženi	1200.—
9. Dignuti iz Riečke štedionice dne 8. i 31. maja o. g.	1214.—
Ukupna svota prihoda	f. 3975.23
Odbiv od prihoda razhod u iznosu	f. 3548.27
Preostaje gotovine u blagajni f. 426.96	
Od rietoga prihoda rubr. II, III, IV., V., VI. i VII. u iznosu f. 1397.88	
Odbiv rubr. razhoda I, II u gozovinu u iznosu	f. 795.27
Povećala se ove godine imovina	802.11

Razhod:

Table with 2 columns: Item description and Amount. Includes items like Podpore, Poštarina, Uloženo u Riečku, etc.

Ukupno . . . f. 1690.-

Ukupna svota razhoda . . . f. 3548.27

B. Izkaz imovine društva „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“ u Kastvu dne 31. agusta 1890.:

Table with 2 columns: Item description and Amount. Includes items like Uloženo u hranilnici, Uriečkoj štedionici, Jedna privatna zadužnica, etc.

Ukupno . . . f. 8571.96

U gotovom iznasa imovini . . . f. 6181.96

U papirih . . . 2390.-

Dakle ukupna imovina iznasa . . . 8571.96

Kastav, 31. agusta 1890.

M. Grosman, blagajnik.

stovatelji vide u onom spomen-kar... simbol ljubavi, spajajući sva brata...

Gr. s. Neumrlomu hrvatskomu pjesniku, našem milomu Kačiću, prigodom otkrića njegovoga spomenika, kliče iz dna duše slava!

Krk. Slava miljeniku naroda! Stojljetai patnik zaboravlja za tren uz „Razgovor Ugodni“ muzke svoje. Slavje današnje bilo mu nada boljoj budućnosti!

Krk. Starcu Milovanu, pjevaču hrvatskoga junačstva za vjeru i domovinu i proticatelju stalnoga narodnoga ukrišenja kliče harnim srcem gromoviti slava, a braći koja pohrišlo slavju šalju pozdrave Krčki Hrvati.

Krk. Slava neumrlomu Milovanu, svetlom sinu domovine naše! Bilo veličajno ovo slavje zvjezdom predhodnicom sretnog dana, u kome će Hrvat slaviti svoje žudjeno jedinstvo. Vrbnička čitaonica na Krku, kliče slava starcu Milovanu!

Lošinj. Slava najpoznatijemu i najmilijemu pjesniku Lošinskoga pučka, Fra Andriju Kečeviću Miošiću! Čitaonica. Lošinj. Svetkovanje otkrića Kačićeva spomenika neka razbudi i uzneser srca, razvedri i uzvisi duhove svih Hrvata, da se srca slože, da se duhovi ujedine u ljubavi naroda, u nastojanju o njegovoj sreći. U to ime pomoi nam Bog i naš kralj! Profesor Martinolić.

Matulje. Staviteljem neumrlog pjesnika, narodnog preporoditelja, pridružuje se kliče: Slava Kačiću! Odbor občine Kastav. Matulje. Slava uspomeni starca Milovana. Slava njegovim častiteljem! Hrvatska čitaonica u Kastvu.

Opatica. Pozdravljam odličan sbor, koji otkriva spomenik neumrlomu Kačiću i kliče s vama: Slava južno-slovinckomu Osijanu! Razljegao se sruvidij glas njegovih pjesama kudgod ima našeg naroda u spomen prošlosti, utjehu sadašnjosti i nadu ljepše budućnosti! Profesor Jagić.

Opatica. Na ovi veliki dan ponosno kličemo a ove strane: Slava tebi Milovane! Doći će i slobode hora! Pred kipom hrvatskoga velikana, klanja se u „Zruti“ Čitaonica „Zrta“.

Osor. Slava Milovanu, miljeniku, diki hrvatskoga naroda, pjesniku junačke braće! Na ime ovoga kotara kliče Grčković.

Osor. Današnje slavje nek ujedini sile narodne a nerazdjepka. Slava Kačiću! Živio narod hrvatski! Jerko pop Grčković, Jure pop Cubranić, O. Frano Smolje, Fraue pop Žit i ostali rodoljubi.

Pazin. Članovi hrvatske čitaonice odaljeni tiel. m učestvuju duhom pred spomenikom Milovana O. Andrije Kačića Miošića, te iz dubine srca kliče: Slava mu! Živila prisutna braća! Lindari odbor.

Pazin. Divoć se u duhu mnoj slici starca Milovana, slovinckoga velikana, raduju se osvješćeni: Pazinski Hrvati. Plo min. Veliki Kačićev dub bđio nad Hrvatim i misli njegove poticale ih na složan rad oko narodne sreće. Pepehu velikog Milovana klanja se u duhu i kliče: Slava! Rajmund Jelunčić, Berački župnik.

snagu, kriepost i srčanost. Slava uvisitelju narodnog viteštva! Slava uzgajatelju junačkog duha. Sabić.

Pula. Proslavi uspomena obiljubljenog Milovana, pridružuju se duhom Hrvati Puljske okolice. Medulinici, Ližnjanci, Premanturci i Pomerci.

Pula. Tjelom daleko, u duši a vami radujem se i ja, kako se je pomlaćio starac Milovane! Dr. Leginja. Pula. Klub sloveno-hrvatskih zastupnika istarskoga sabora kliče s vami: Slava starcu Milovanu što nam očuva narodnost! Predsjednik Leginja.

Pula. Sve od mora latinskoga do Belitka ledenoga silno Slavenstvo progovaralo je čednoj, ali zanosnoj duši starca Milovana: Slava predhodniku slavenske misli! „Diritto Croato“. Pula. Spomenik su tebi naše grudi, stan života neumrlih ljudi, tu nek živis dok je slavi slova u pameti. Slavenska čitaonica.

Sežana. Pjesniku sloviestva, Milovanu a ove strane kliče Slovinci iz Krasa: Slava! Sežanska čitaonica. Trst. Dužnost me zove, da nemoguć tjelom, sudjelujem duhom narodnom veselju. Slava! Niko Politeo. (Konac sliedi).

DOPISI

Mali Lošinj 21. septembra. Naša vjest od 8. t. m. kojom smo Vam javili, da se je istog dana u župnoj crkvi propovedalo pod velikom sv. misom za prvi put taljan jezikom, uzrujala je tako ovomjestne nazovi-talijane, (koji mimogred budu rečeno - govore svaki čas „karvuaski“ kada bi i htjeli govoriti talijanski) da su reć bi izgubili pamet, te beznadu već što govore i što pišu. Prvo ustalo je obćinsko upraviteljstvo na obranu ovdašnjih dušobrižnika.

Čudnovate! Maldane isti ljudi, koji u sada na obćinskoj upravi, kudidli su pred tri godine u svojim talijanskim novinama ovomjestno svećenstvo, tužili ga radi političke strasti, a sada to isto svećenstvo postalo je za njih uzorno, poštrovno i bez ikakve političke ljage. Mi rado priznajemo, da je zbilja naše svećenstvo uzorno u mnogom pogledu, te i u našoj vjesti nismo ništa drugo kazali, nego odsandili uvedanje one novotarje, koja je kadra da uzbudu nezadovoljstvo u bogoljubnom našem pućanstvu. Ali obćinsko upraviteljstvo nije se ogranićilo na to, da obrani svećenstvo od napadaja (sic!) Vašeg dopisnika, već zavjetuje i molí - a tu zec leži - da bi se i unapried propovedalo talijanski!

U dopisu, vrćenom u „Giovine Pensiero“ od 14. t. m. trdi se, da propoved talijanska nije bila novotarja, pošto da je župnik Skopinčić rabio talijanski jezik „sempro pella spiegazione del vangelo“, a mi tvrdimo, da je župnik Skopinčić, predčasnik sadašnjega, uvijek rabio za tumaćenje evandjelja isključivo hrvatski jezik i da je samo jedan jedini put rabio talijanski i to prigodom svoga ustolićenja u oktobru 1842. i to svrhom, da izvisti, kako će sliedi ti u crkvenih obićajih stope svojih predčasnika i da molí za oproštaj slušatelje ako mu hrvatski jezik ne bude gladko tekao, buduć da bijaše uzgojen od djetinstva izvan mjesta, isključivo u talijanskih skolah. Otu našu tvrđnju mogu postjedučiti svi sugradjani, koji su slušali propovedi župnika Skopinčića, a ima jih, hvata Begu, u izobilju. A i sam dopisnik znade za ovo, ali što je njemu za to stalo, do ta je, da štođod kaže nakanom, da tobož pobije Vašeg dopisnika; jeli pako istinito ili ne ono što veli, to je njemu deveta.

U istom dopisu je rećeno, da je don A. Mahulja, jer „non forte nella lingua croata“ rabio talijanski jezik. Ej pomalo pobro! komu to govoriš; zar misliš, da mi nepoznajemo don A. Mahulju? Ne vidiš li, da ti se na to smija i staro bene iz Varske i Neznaš li ti, da je starina don Mahulja zbilja, premda star, još uvijek stup naše crkve, i da se služi u svagdanjem životu malda ne isključivo hrvatskim (pardon! karvuatskim) jezikom?

U istom dopisu i u jednomu kasnijemu od dneva 16. t. m. vrćenom u istom listiću veli se, da je biskupska kurija na jednu bezimenu brzojavku poslanu odavle, naredila pod prijetnjom suspenzije, da se neima uvadjeti novotarja u crkvene obićaje. Jeli ovo istina ili ne, mi neznamo, jer nismo, kako se čini, da jesu piscari spomenutog zakutnog puljskog listića, pouzdanici ovomjestnog župničkog ureda; ali ako je to istina, biskupsko naredbeničtvo nije učinilo drugo, nego da je izdalo na-

ređbu englasnu sa zaključkom, stvorenim od naših biskupa, ako se ne varamo pred tri godine u Gorici, kojim su zabranili uvadjeti novotarje u crkvene obićaje. — Naši protivnici narveli su i samoga papu Lava XIII., koji je tobož po njihovoj tvrdnji zabranio slavjansku liturgiju. Eh! vidi se, da su, u koliko se tiče crkvenih stvari, baš točno i na tanko obavješćeni! Zoadu li ta gospoda što znaci rječ liturgija? Koga posla ima liturgija za propovedanjem? Jesu li oni čuli za Bultu „Graeco manus“ izdanu od istoga pape? Teškiu smo se ercem latili pera, da pobijemo laži naših protivnika, jer ne rado pišemo u javnih listovih o crkvenih stvarih, ali moramo to učiniti na obranu naših prava, a neka posljedice padu na one, koji su bili kamen smutnje u ovoj razmirici. I ovim nismo svršili, te ako us-treba, iznieti ćemo jošter mnogo ter mnogo dokaza na obranu hrvatskog jezika u našoj crkvi.

Pogled po svijetu.

Trst, dne 17. septembra 1890.

Austro-Ugarska: O sastanku careva u Robnstokov imadu bečke novine vrlo obširna izvješća. Sastanak taj, da je osobito radi toga važan, što je prijateljski savez izmedju Austro-Ugarske i Njemačke na novo potvrđen, čemu da su kumovali državni kancelari Caprivi i Kalnoky. Ovaj posljednji, da je sa uspjehom sastanka izvauredno zadovoljan, doćim se Caprivi tješí tim, da ako i nije uspio za Njemačku povoljno sastanak careva u Narvi, da su se za to odnošaji iz medju Austro-Ugarske i Njemačke ako je moguće još više poboljšali.

Za dne 14. oktobra sazvani su cesarskim pismom zemaljski sabori ove pole države, a medju ovimi i sabor istarski. Sazov zemaljskih sabora iznenadio je mnoge, jer nisu jošte izbori obavljenu u svih pokrajinah.

Dne 2. oktobra sastati će se u u bijeloj Ljubljani svi državni i zemaljski zastupnici slavenskoga jezika iz Istre, Trsta, Gorice, Kranjske, Štajerske i Koruške, da se pogovore o obćem položaju u državi i u pojedinih pokrajinah. Židovske novine znadu već unapried o čemu će se razpravljati na sastanku, premda toga neznaju niti slavenske novine. Al tomu se nije čuditi, jer židovska fantazija prodiere kroz zidove i ograde, a trebali i u ljudska srca.

O sazovu češkoga zemaljskoga sabora piše staročesko glasilo „Politik“ da je vlada dugo zatezala sa sazovom sabora, pa kad se je napokon na to odlučila, nada se rećeni list, da će možda vlada biti napram Čehom pravdedna i da će zadovoljiti pravednim željam češkoga naroda. Mi bi želili, da se izpune te želje bratskoga nam naroda, al dvojimo, da će vlada moći zadovoljiti Čehom i Niemcem u Češkoj.

Crnogora: Kako su nastali prijateljski odnošaji izmedju Crnogore i Turske — tih krvnili protivnica — razabiremo iz vjesti, koja nam javlja, da je sultan uzeo u vojničku akademiju u Carigradu 5--6 crnogorskih mladića, koji će se tamo na njegove troškove na vojničku naobraziti.

Srbija: Dne 21. t. mj. obdržavala je srbska radikalna stranka skupštinu, na kojoj su pojedini kandidati obrazložili program buduće narodne skupštine. Prvak stranke, predsjednik skupštine i zast. Pašić izjavio je na toj skupštini, da će se prunostrojiti politička uprava u kraljevini. Radikalna ili vladajuća stranka, da želi mir sa svimi susjedi, te da će uvijek rado primiti prijateljski pruženu njoj ruku.

Bungarska: U kneževini obavili se dne 21. t. mj. izbori gradskih zastupnika. U svih gradovih pobjedila je vladina ili protuslavenska stranka, koju podupiru Niemci. Madjari, En-

Slaveni Istre i Trsta

kod Kačićeve svećanosti.

Zaizmat će bez dvojbe naše čitatelje ako njim na ovom mjestu predočimo brzogjavne čestitke i pozdrave, odaslone iz raznih strana Istre, Trsta i okolice dne 26. pr. mj. odboru za otkriće Kačićeva spomenika u Makarskoj.

Baškano va. Uzdziao se Milovanov spomenik kao onaj nepokolebivog hrvatskog duha kršne mu domovine!

Obćinski odbor.

Baškano va. Današnjoj narodnoj svećanosti prisustvuje u duhu Čitaonica.

Baškano va. Pridružujući se proslavi neumrlog Milovana, kliče vječna slava narodnom budnici! Baćani.

Buzet. Riećkom slaviju, prigodom otkrića spomenika neumrlom narodnom pjesniku Kačiću, pridružuje se u duhu hrvatska čitaonica Buzet-grada u Istri kliče: Slava starcu Milovanu! Živili složni slavitelji Hrvati!

Buzet. Oduševljeno pridružujemo se u duhu slavi današnjeg otkrića spomenika starcu Milovanu, neumrlomu narodnom pjesniku, proslavitelju naših junaka za vjeru i domovinu, stare slave slovinckih plemena, jedine nade ukrišenja hrvatskog roda u slovinckoj slozi. Slava Kačiću! Živila složna hrvatska braća! Kalac, Flego, Brajča, Matejčić Jakov, svi iz Buzeta.

Buzet. U ime četrnaest tisuća duša obćine Buzetske, mi svi pozdravljamo od srca slavitelje neumrloga pjesnika fra. Andrije Kačića vrćom željom, da svi

